

17.4.2026

VN/29126/2024

Lausuntoyhteenveto hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Lausuntopyyntö ja lausunnonantajat	2
3	Tiivistelmä	3
4	Yksityiskohtainen palaute	4
4.1.	Ympäristönsuojelulain 5–67 §:t sekä niiden perustelut	4
4.2.	Ympäristönsuojelulain 72–82 a §:t sekä niiden perustelut (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)	6
4.3.	Ympäristönsuojelulain 85 a–85 c §:t sekä niiden perustelut (tietopalvelut)	10
4.4.	Ympäristönsuojelulain 110 a–110 e §:t sekä niiden perustelut (direktiivieläinsuojat) ja menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat IED:n soveltamisalaan	11
4.5.	Ympäristönsuojelulain 123–212 §:t sekä niiden perustelut	12
4.6.	Ympäristönsuojelulain 232 b §:t ja siirtymäsäännökset sekä niiden perustelut	13
4.7.	Vaikutusarviointi (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)	14
4.8.	Hallituksen esityksen yleisperustelut (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)	15
4.9.	Ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotetut muutokset	16
4.10.	Muihin valtioneuvoston asetusmuutoksiin ehdotetut muutokset	16

1 Johdanto

Teollisuuspäästödirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ((EU) 2024/1785) teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU ja kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta) muutos julkaistiin virallisessa lehdessä 15.7.2024. Direktiivin muutokset on pantava kansallisesti täytäntöön 1.7.2026 mennessä. Ympäristöministeriössä on valmisteltu teollisuuspäästödirektiivin (jäljempänä IED) muutoksen edellyttämät muutokset ympäristönsuojelulakiin (527/2014) ja ympäristönsuojeluasetukseen sekä ympäristönsuojelulain nojalla annettuihin seuraaviin asetuksiin: ympäristönsuojelusta annettu valtioneuvoston asetus (713/2014), suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annettu valtioneuvoston asetus (936/2014), jätteen polttamisesta annettu valtioneuvoston asetus (151/2013) ja titaanidioksidia tuottavien laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista annettu valtioneuvoston asetus (712/2014).

Keskeiset muutokset koskisivat muun muassa direktiivin soveltamisalan laajennusta, teollisuuslaitosten päästörajoja ja vaatimusta ympäristöjärjestelmästä. Soveltamisalan laajennukset koskevat sika- ja siipikarjatiloja, joiden määrä kasvaa Suomessa 275 tilasta 400 tilaan. Myös metallimineraalien kaivostoiminta lisätään soveltamisalaan, mikä koskee Suomessa yhdeksää kaivosta. Soveltamisalaan lisättävät laitokset ovat kuitenkin olleet kansallisesti ympäristöluvan tai ilmoituksenvaraista toimintaa nykyisinkin. Kaatopaikkojen osalta soveltamisala ei muuttunut, mutta niiden osalta voidaan laatia toimialakohtaiset päätelmät, joita tulee noudattaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Tavoitteena on ehkäistä suurista teollisuuslaitoksista ja eläinsuojista aiheutuvaa ympäristön pilaantumista.

Teollisuuslaitosten päästörajat olisivat jatkossa tiukimmat mahdolliset päästötasot, jotka voidaan saavuttaa päätelmien mukaisilla tekniikoilla. Toiminnanharjoittajan tulee hakemuksessa selvittää mahdollisuus saavuttaa päästötason vaihteluvälin alaraja sekä pienin laitoksella saavutettavissa oleva päästötaso kaikkien yhdisteiden osalta. Ympäristötehokkuuden osalta voitaisiin jatkossa asettaa sitovia vaatimuksia ympäristöluvissa, jos näitä on asetettu toimialaa koskevissa päätelmissä. Teollisuuslaitosten tulee ottaa käyttöön ympäristöjärjestelmä viimeistään vuonna 2027. Teollisuuslaitosten tulee laatia siirtymäsunnitelma vuosille 2030–2050 liittyen siirtymään kohti puhdasta tuotantoa, kiertotaloutta ja ilmastoneutraalia toimintaa. Lainsäädäntömuutosten lisäksi tarvitaan muutoksia esimerkiksi tietojärjestelmiin ja ohjeistuksiin.

Euroopan komission on antanut 10.12.2025 lainsäädäntöehdotuksia tiettyjen ympäristösääntelyä koskevien direktiivien ja asetusten sisältövaatimusten muuttamiseksi tavoitteena vähentää yritysten hallinnollista taakkaa (ns. ympäristö-Omnibus-ehdotukset). Ehdotuksella on vaikutuksia hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Komission ehdotukset poistavat tai supistavat tiettyjä IED:n muutoksen vaatimuksia.

2 Lausuntopyyntö ja lausunnonantajat

Ympäristöministeriö lähetti HE-luonnoksen lausunnolle 19.12.2025. Lausuntokierros päättyi 13.2.2026.

Ympäristöministeriö pyysi lausuntoa yhteensä 51 eri taholta. Lausuntopyynnön vastaanottajiin kuului maa- ja metsätalousministeriö (MMM), oikeusministeriö (OM), sosiaali- ja terveysministeriö (STM), työ- ja

elinkeinoministeriö (TEM), valtiovarainministeriö (VM), Ahvenanmaan maakuntahallitus, Saamelaiskäräjät, Suomen ympäristökeskus (SYKE), korkein hallinto-oikeus (KHO), Vaasan hallinto-oikeus, Suomen Kuntaliitto ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja muita HE-luonnoksen kannalta keskeisiä järjestöjä ja toimijoita sekä aluehallintovirastot (AVI) ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset), jotka uusi valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto (LVV) korvasi 1.1.2026. Myös muilla kuin lausuntopyyntöjen jakelussa mainituilla oli mahdollisuus antaa lausuntonsa. Lausuntoja annettiin yhteensä 39 kappaletta, joista 34 saatiin määräajassa lausuntopalvelu.fi -palvelussa. Lausunnot ovat julkisia ja löytyvät hankesivustolta osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM036:00/2019>. Yksityishenkilöiden antamat lausunnot ovat julkisia vain, jos ne on annettu lausuntopalvelu.fi -palvelussa tai lausunnonantaja on sitä erikseen pyytänyt.

Lausuntonsa antoivat OM, MMM, TEM, LVV, SYKE, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Ympäristönsuojeluviranhaltijat (YSV) ry, Saamelaiskäräjät, Vaasan hallinto-oikeus, Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y (MTK), MTK-Satakunta, Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL), Energiateollisuus ry (ET), John Nurmisen Säätiö sr, Kaivosteollisuus ry, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Pelastetaan Pielaveden luonto Ry, Rakennustuoteteollisuus RTT ry, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB), Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Suomen Kiertovoima ry (KIVO), Suomen Kuntaliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry (SLL), Suomen Omakotiliitto ry, Suomen Siipikarjaliitto ry, Teknologiateollisuus ry, Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry, Alva-yhtiöt Oy, Betolar Oyj, Finnsementti Oy, Fortum Oyj, Neste Oyj, NG Nordic Finland Oy, SSAB Europe Oy, Vantaan Energia Oy ja Westenergy Oy sekä yksi yksityishenkilö. STM, VM, Loimaan kaupunki ja KHO ilmoittivat, etteivät anna lausuntoa HE-luonnoksesta.

3 Tiivistelmä

Suurin osa lausunnonantajista piti IED:n täytäntöönpanon edellyttämiä muutoksia tarpeellisena ja kannatti esityksen tavoitteita ehkäistä suurista teollisuuslaitoksista ja eläinsuojista aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Useissa lausunnoissa suhtauduttiin varauksella ympäristöluvituksen lisäsääntelyyn ja todettiin, että kansallisessa toimeenpanossa tulee pitäytyä IED:n soveltamisalassa ja noudattaa direktiivin sanamuotoja. Eräät lausunnonantajat katsoivat, että IED:n kansallisella täytäntöönpanolla perusteltuja muutoksia ei voi laajentaa direktiivin soveltamisalasta, vaan niiden tulee koskea direktiivilaitoksia ja direktiivieläinsuojia direktiivin soveltamisalan mukaisesti.

Yrityssektori korosti, että kansallisen toimeenpanon tulee turvata eri toimialojen toimintaedellytykset eikä aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa tai tehottomia investointeja. Lisäksi useat lausujat huomauttivat, että ympäristöjärjestelmää koskevassa kansallisessa toimeenpanossa ei tule edetä siltä osin, kuin kyse on EU:ssa parhaillaan valmistelussa olevasta ympäristö-Omnibus-ehdotuksesta, mutta ehdotukseen sisältyvä siirtymäsuunnitelman poistaminen tulisi sen sijaan huomioida HE-luonnoksessa.

Päästöraja-arvojen osalta useissa lausunnoissa sanottiin sanamuodon poikkeavan direktiivin sanamuodosta. Näkökulmaa perusteltiin yleisesti sillä, että direktiivi (15 artikla 3 kohta) ei edellytä tiukempia mahdollisia päästöraja-arvoja, vaan tiukempia päästöraja-arvoja, jotka voidaan saavuttaa soveltamalla parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa. Lisäksi useissa lausunnoissa todettiin, että IED:ssä käytetyt sanat "achievable" ja "feasibility" painottavat teknistaloudellista näkökulmaa ja "best overall performance" ja "cross-

media effects” sallivat arvioinnissa kokonaisympäristövaikutusten ohella myös ympäristövaikutusten laajemman tarkastelun päästörajojen asettamisessa.

Eläinsuojien osalta pidettiin yleisesti hyvänä ratkaisuna direktiivieläinsuojien erottaminen direktiivilaitoksista. Pääosa asiasta lausuneista katsoi, että kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien, jotka jatkossa kuuluisivat IED:n soveltamisalaan, tulisi siirtyä valtion lupamenettelyn piiriin. Direktiivilaitoksia koskevan menettelyn tuominen kuntien ympäristöhallintoon, voisi aiheuttaa joillekin yksittäisille kunnille kohtuuttomia toiminnan resurssointeja ja siihen liittyviä kustannuksia. Yksi lausunnonantaja suhtautui kielteisesti siihen, että muutoksen seurauksena osa nykyisin kunnan ilmoitusmenettelyssä olevista eläinsuojista siirtyisi valtion lupamenettelyn piiriin. Lausunnoissa korostui se, että direktiivieläinsuojien siirto kunnalta valtiolle ei kuitenkaan saisi aiheuttavaa ylimääräistä taloudellista rasitusta tuottajille.

Lisäksi ehdotettiin korjauksia ja lisäyksiä joihinkin esityksen kohtiin. Muun muassa tietopalvelun osalta MMM ehdotti säädettäväksi poikkeusta, jossa luvanvaraista, ilmoituksenvaraista ja rekisteröitävää toimintaa koskevia päätös- ja valvontatietoja ei julkistettaisi tietoverkossa, toiminnanharjoittajan ollessa luonnollinen henkilö. OM puolestaan huomautti, että toiminnanharjoittajan ollessa luonnollinen henkilö, toiminnanharjoittajan nimen ja sijaintipaikan tietojen julkaisemisessa on kyse henkilötietojen käsittelystä, joten säännöskohtaisista perusteluista tulisi käydä selkeästi ilmi, miltä osin kansallista liikkumavaraa käytetään ja mihin tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679) artiklaan liikkumavaran käyttö perustuu.

4 Yksityiskohtainen palaute

4.1 Ympäristönsuojelulain 5–67 §:t sekä niiden perustelut

5 § Määritelmät

EK, ET ja **Metsäteollisuus** katsovat, että ilmastonmuutoksen torjunnan lisääminen parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmään tulisi kohdistua ainoastaan direktiivilaitoksiin. **EK** pitää yleisesti epätarkoituksenmukaisena ilmastonmuutoksen torjunnan sisällyttämistä aiempaa vahvemmin ympäristönsuojelulain sääntelyn piiriin. **SLL** pitää ilmastonmuutoksen torjunnan lisäämistä määritelmään erityisen tervetulleena. **MTK, LVV** ja **Kuntaliitto** katsovat, että ilmastonmuutoksen torjunnan määritelmää olisi hyvä avata perusteluissa tai erillisessä muistiossa. **SSAB Europe** toteaa, ettei määritelmän laajentaminen ei saa johtaa kaksinkertaiseen sääntelyyn, koska ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyviä toimia on jo nyt säädetty päästökaupan piirissä.

8 § Luvanvaraisesta, ilmoituksenvaraisesta ja rekisteröitävästä toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen

LVV kiinnittää huomiota siihen, että 8 §:ää ja ehdotettua muutosta sovelletaan myös muihin luvanvaraisiin toimintoihin kuin direktiivilaitoksiin, joten säännösmuutosta olisi perusteltava myös muutoin kuin IED:n täytäntöönpanolla. **MTK** kannattaa 8 §:ssä ehdotettuja muutoksia ja katsoo, että ne ovat riittävän yleisiä ja kannustavia lisäyksiä sekä edistävät kiertotaloutta ja fossiilienergiasta luopumista. **MTK** muistuttaa, että eläinsuojien lupien lupamääräyksissä on otettava huomioon eläinten hyvinvointi.

EK, ET ja **Fortum** esittävät, että IED:n täytäntöönpanoon liittyvät vaatimukset kohdistetaan vain direktiivilaitoksiin. **ET, Neste** ja **SSAB Europe** korostavat, että esityksen perustelujen mainintaa siitä, että

vaatimus energian, materiaalien ja veden käytön tehokkuudesta toiminnassa ei tarkoita sitä, että lupamääräyksiä asetettaessa voitaisiin asettaa rajoituksia teollisen toiminnan tai energiantuotannon tuotantomäärille. **Kemianteollisuus, Neste ja EK** katsovat, että ympäristötehokkuusvaatimusten osalta on oltava selkeää, että kaikki ympäristötehokkuutta koskevat määritelmät ja vaatimukset koskevat laitoksen normaaleja toimintaolosuhteita.

27 § Yleinen luvanvaraisuus

MMM, MTK ja LVV suhtautuvat myönteisesti siihen, että 27 §:ssä direktiivieläinsuojat on eriytetty direktiivilaitoksista.

53 § Parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointi

LVV:n mukaan esitetyt muutokset 53 §:ään parantavat ympäristönsuojelun tasoa ja ovat myönteinen muutos. **LVV ja Vaasan hallinto-oikeus** kiinnittävät huomiota siihen, että ehdotettua muutosta sovelletaan yleisesti. **EK, ET ja Kemianteollisuus** kannattaa ratkaisua, jossa 53 §:n säännöksen toimeenpano kohdistetaan vain direktiivilaitoksiin ja Fortum esittää samaa erityisesti ”hiilestä irtautumista” koskevien määräysten osalta. **ET** pitää epätarkoituksenmukaisena ilmastomuutoksen torjunnan sisällyttämistä aiempaa vahvemmin YSL:n sääntelyn piiriin ja ongelmallisena luonnon monimuotoisuuden turvaamista ympäristöluvituksen yhteydessä. **Vantaan Energia** esittää, että säännöksen 9 kohta tulisi muotoilla päästöjen kokonaisympäristövaikutusten – mukaan lukien biodiversiteettivaikutusten – minimointiin keskittyväksi. **Betolar** esittää säännöksen 10 kohdan poistamista tai muokkaamista, jotta se tukisi paremmin innovaatioita. **SSAB Europe** kiinnittää huomiota erityistä huolta aiheuttaviin aineisiin ja siihen, että määriteltäisiin tarkemmin mitä aineluetteloa sovelletaan.

62 § Seuranta- ja tarkkailumääräykset

LVV toteaa, että 1 momenttiin lisättyä ympäristötehokkuuden tarkkailua ei ole pykälässä rajattu vain direktiivilaitosten tarkkailussa sovellettavaksi, vaikka säännöksen perusteluissa on kirjoitettukin sen liittyvän ensisijaisesti 75 §:ssä määrättyjen velvoitteiden seurantaan ja kyseinen pykälä sijaitsee luvussa 7, jota sovelletaan vain direktiivilaitoksiin eikä näin ollen muun muassa direktiivieläinsuojiin. Tästä poiketen ympäristöjärjestelmän mukaisten tavoitteiden saavuttamisen seuranta on kirjoitettu koskemaan vain direktiivieläinsuojia. **LVV ja Teknologiateollisuus** kannattavat mittausepävarmuuden vähentämisestä koskevaa sääntelyä. **EK ja ET** toteavat, että 62 §:n perusteluja tulee tarkentaa niin, että seurantamääräykset eivät tarkoita yksityiskohtaisia vaatimuksia tai rajoita mahdollisuutta päivittää ympäristöjärjestelmää.

66 § Maaperän, pintaveden ja pohjaveden suojelua koskevat määräykset

LVV toteaa muutoksen vaikuttavan selkeältä.

67 § Määräykset viemäriin johdettavista jätevesistä

ET, Kuntaliitto ja Vantaan Energia katsovat, että lainsäädäntöön tulisi lisätä lisättäisiin vaatimus jätevedenpuhdistamon toiminnanharjoittajan kuulemisesta. **Vantaan Energia** huomauttaa, että toiminnanharjoittajan selvitys epäsuorien jätevesipäästöjen vaikutusten todistamisesta luotettavasti ympäristölupaprosessissa on vaikeaa. **ET** katsoo, että 75 §:n 2 momentin säännös tarkoittaisi sitä, että toiminnanharjoittajan pitäisi olla tietoinen toisen toiminnanharjoittajan hallinnassa olevan jätevedenpuhdistamon päästöistä ja tehokkuudesta sekä siitä, miltä osin puhdistamolle johdettavat oman

laitoksen jätevedet vaikuttavat vesistöön johdettaviin päästöihin osana koko jätevesivirtaa. **ET** ja **Westenergy** esittävät, että nykyinen käytäntö, teollisuusjätevesisopimus, olisi riittävä jäteveden laadun varmistamiseen.

Elintarviketeollisuusliitto toteaa, että tulisi selkeyttää, mitä voidaan pitää jätevedenpuhdistamona ja sisällyttää sen tarkoittavan myös tehtaan esikäsittelylaitosta. Lisäksi pykälään tulisi lisätä mahdollisuus sopia tapauskohtaisesti vaadittavista käsittelytoimista ja tarvittava ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen taso yhteistyössä valvojan kanssa toiminnanharjoittajan laatiman teknistaloudellisen selvityksen perusteella.

4.2. Ympäristönsuojelulain 72–82 a §:t sekä niiden perustelut (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

72 § Parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat määritelmät

Vaasan hallinto-oikeus huomauttaa, että ympäristötehokkuuden käsite on määritelty direktiivilaitoksia koskevassa luvussa, mutta mainitaan myös 53 §:ssä yhtenä parhaan käyttökelpoisten tekniikan arvioinnissa huomioon otettavana tekijänä ja 62 §:ssä seikkana, josta on annettava tarkkailua koskevat määräykset, mitkä ovat lain yleisiä säännöksiä. **Metsäteollisuus, ET, Teknologiateollisuus, Kemianteollisuus** ja **Westenergy** katsovat, että ympäristötehokkuuden kaikki arvot (vaihteluvälit, raja-arvot, viitteelliset arvot sekä vertailuarvot) on perustuttava laitosten normaaleihin toimintaolosuhteisiin.

EK korostaa, että 72 § perusteluissa todetaan, että syvää teollista muutosta ja uusia tekniikoita koskevia määritelmiä sovellettaisiin ainoastaan silloin, kun toiminnanharjoittaja haluaisi hyödyntää 81 c §:ssä tai 81 a §:ssä tarkoitettuja syvän teollisen muutoksen ja uusien tekniikoiden poikkeuksia toimialaa koskevien päätelmien julkaisun jälkeen. **Betolar** pitää hyvänä, että päätelmissä voidaan jatkossa kuvata uusia tekniikoita sekä niihin liittyviä ympäristötehokkuuden tasoja, mikä luo mahdollisuuden tarkastella uusia teknologioita niiden oman suorituskyvyn perusteella eikä ainoastaan vakiintuneiden BAT-ratkaisujen kautta. Käytännön soveltamisen kannalta keskeistä on, että viranomaiskäytännöissä hyväksytään pilotointi- ja demonstraatiovaiheessa syntyvä luotettava näyttö. **SSAB Europe** toivoo tarkennusta siihen, kuuluvatko kemikaalit ja raaka-aineet materiaaleihin (72 § 4 kohta) sekä mitkä voimassa olevissa päätelmissä ovat uutta tekniikkaa, vai viitataan tällä uusiin tekniikoihin, jotka tulevat päätelmiin lisätyiksi, kun päätelmiä päivitetään (72 § 10 kohta).

74 § Energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevat määräykset

TEM pitää hyvänä ympäristönsuojelulain 74 §:ssä säilytettyä linjaa, jonka mukaan energiatehokkuuteen liittyviä määräyksiä ei ole tarpeen antaa, jos toiminnanharjoittaja on liittynyt energiatehokkuussopimukseen tai muuhun vastaavaan vapaaehtoiseen järjestelyyn, jonka energianhallintajärjestelmässä toiminnanharjoittaja määrittelee energian käytön tehokkuuden seurantamenettelyt ja sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen. Myös esimerkiksi **Fortum** kannattaa nykyistä käytäntöä, jonka mukaan energiatehokkuutta koskevia määräyksiä ei anneta, jos toiminnanharjoittaja on liittynyt energiatehokkuussopimukseen tai muuhun vastaavaan vapaaehtoiseen järjestelyyn.

EK, ET, Westenergy ja **Metsäteollisuus** katsovat, että materiaalitehokkuutta koskevan sääntelyn laajentaminen direktiivin edellyttämästä tasosta ei ole tarpeen. **ET** ehdottaa, että ympäristötehokkuutta koskevista määräyksistä voisi säätää kootummin ja 74 ja 75 § näyttävät olevat päällekkäisiä ja osin ristiriitaisia. Teknisenä huomiona **ET** toteaa, että 74 §:n 2 momentin 4) kohdan viittaus 75 §:n 2 momentin

mukaisiin energian ja materiaalien käytön vaihteluväleihin pitäisi muuttaa 75 §:n 4 momenttiin. **ETL** huomauttaa, että materiaalitehokkuus on elintarvikeyrityksille olennainen osa kilpailukykyä ja päällekkäinen, kuten kansallinen ja EU-tason jätelainsäädäntö, asettaa jo elintarviketeollisuudelle velvoitteita ja jätteen määrän vähentämistä koskevia tavoitteita, mikä lisää yritysten hallinnollista taakkaa, ja useat yritykset ovat sitoutuneet toimintansa ympäristötavoitteiden saavuttamiseen erilaisten vapaaehtoisten sopimusten ja sitoumusten kautta, kuten energiatehokkuussopimus ja materiaalitehokkuuden sitoumus. **Alva-yhtiöt** kiinnittää huomiota siihen, että laitoksissa voidaan joutua käyttämään erilaisia materiaaleja prosessiteknisistä syistä, jotka eivät välttämättä ole muun muassa kierrätettävissä. **Betolar** korostaa, että materiaalitehokkuutta koskevien lupamääräysten tulee olla teknologianeutraaleja ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

74 a-c § Ympäristöjärjestelmä

EK, Kemianteollisuus, Neste ja Teknologiateollisuus katsovat, että HE-luonnoksessa tulisi ottaa huomioon ns. ympäristö-Omnibus-ehdotus ja toteaa, että on tärkeää pidättäytyä kansallisista lisävaatimuksista, ennen kuin direktiivin sisältö on lopullisesti selvinnyt. **ETL, EK, Teknologiateollisuus ja SSAB Europe** katsovat, että uuden ympäristöjärjestelmävelvoitteen tulee olla mahdollisimman sujuvasti sovitettavissa yhteen jo olemassa olevien ympäristöjärjestelmien kanssa. **Neste** toteaa, että mikäli yrityksellä on käytössä esimerkiksi ISO14001-järjestelmä auditointineen, tulee sen yhdessä laitoksen ympäristöluvan kanssa täyttää ympäristöjärjestelmävaatimukset sellaisenaan, kunnes toimialan uudet BAT-päätelmät on julkaistu. **SSAB European** mukaan ympäristöluvassa annettujen energian käytön tehokkuutta koskevien velvoittavien määräysten tarkkailusta tulisi erittäin vaikeaa ja epäluotettavaa.

ET katsoo, että on yhteisymmärrys, ettei järjestelmän tarvitse olla laitoskohtainen, vaan yritys- tai yrityksen tiettyyn toimintaan suunnattu järjestelmä olisi hyväksyttävä, ja tämän tulisi käydä selvemmin esille HE:stä. **Westenergy** ja **Alva-yhtiöt** pyytävät selventämään vaatimuksen laitos/yrityskohtaisuuden. **ET** ja **Kemianteollisuus** esittävät 74 a §:ään, että järjestelmän tulee sisältää tavoitteet ja toimenpiteet, joilla ”optimoidaan resurssien ja energian käyttöä ja veden uudelleenkäyttöä”, mikä mahdollistaisi laajemman näkökulman huomioimisen kuin tehostaminen.

ETL ja **ET** esittävät 74 b §:n osalta, että hallinnollisen taakan keventämiseksi vaatimus ympäristöjärjestelmän tietojen yhteenvedosta voitaisiin täyttää kuvaamalla esimerkiksi ISO 14001 -järjestelmän keskeiset tavoitteet ja niihin tähtäävät toimenpiteet ilman erillistä, rinnakkaista raporttia. **Neste** toteaa, että mikäli yrityksellä on käytössä esimerkiksi ISO14001-järjestelmä auditointineen, tulee sen yhdessä laitoksen ympäristöluvan kanssa täyttää ympäristöjärjestelmävaatimukset sellaisenaan, kunnes toimialan uudet BAT-päätelmät on julkaistu. **Neste** viittaa Suomen hyvin toimivaa ympäristölupajärjestelmää ja toteaa, ettei ympäristöjärjestelmän sisältövaatimusta ei siis tule tarpeettomasti kasvattaa. **Neste** painottaa, että julkaistavat tiedot tulee rajata tiukasti vain yleisen tason ympäristösuorituskykyyn, ei prosessitekniisiin, turvallisuuskriittisiin tai muuten liike- ja ammattisalaisuuksiin liittyviin yksityiskohtiin.

Päästöjä koskevat raja-arvot (75 ja 77 §)

Esim. **ET, Kemianteollisuus, EK, Teknologiateollisuus, Neste, Metsäteollisuus** ja **Fortum** katsovat, että raja-arvo veden käytölle ja kulutukselle tulee määrätä direktiivin mukaisesti ”veden käyttöön liittyen”. Lausujien mukaan esityksen sanamuoto tiukentaa direktiivin tarkoitusta ja kaventaa mahdollisuutta lupamääräysten

tarkoituksenmukaiseen muotoiluun, kun taas direktiivin mukainen määritelmä on joustavampi ja kokonaisvaltaisempi tapa lähestyä ympäristötehokkuutta, ja ympäristötehokkuuden sitominen veden käyttöön ja kulutukseen herättää vakavaa huolta esimerkiksi teollisen toiminnan kannalta kriittisen jäähdytysveden käytön mahdollisuuksista.

LVV katsoo, että 75 §:n 2 momentin muutos on lakimuutoksen keskeinen ja ympäristönsuojellisesti tärkeä kohta. **LVV** kiinnittää huomiota siihen, että olemassa olevissa direktiivieläinsuojissa lupaharkinta on perustunut 75 §:n mukaisesti päätelmiin, mutta jatkossa se perustuu toimintasääntöihin (110 c §). Mikäli kaikkia direktiivieläinsuojien ympäristölupia ei ole tarpeen tarkistaa, käytössä on yhtä aikaa kahdenlaisia lupia, mikä vaikuttaa sekavalta ja haastaa toiminnanharjoittajien yhdenvertaisen kohtelun.

Useat lausijat toteavat, että päästöjä koskevien raja-arvojen asettaminen ja niihin tehtävät muutokset ovat uudistuksen keskeisimpiä kohtia ja lausunnolla olevassa esityksessä kokonaisuudesta muodostuu direktiivin tarkoittamaa raja-arvojen asettamistapaa huomattavasti tiukempi. **Vantaan Energia, EK ja ET** katsovat, että HE-luonnoksessa esitetyillä sanamuodoilla kokonaisuudesta muodostuu direktiivin tarkoittamaa raja-arvojen asettamistapaa huomattavasti tiukempi. Ehdotetussa 75 §:n 2 momentissa ilmaisu ”tiukimmat mahdolliset päästö-raja-arvot” tulisi muokata muotoon ”tiukimmat BAT-tekniikoilla saavutettavissa olevat päästöraja-arvot”. Lisäksi ehdotetun 77 §:n 1 momentin sanamuoto ”mahdollisuus saavuttaa päästötasojen vaihteluvälin alhaisin lukuarvo ja arvioitava tiukin mahdollinen päästötaso” on direktiiviä tiukempi muotoilu.

EK, Metsäteollisuus, Teknologiateollisuus, Kaivosteollisuus katsovat, että BAT-AEL-vaihteluvälin alinta arvoa ei tulisi asettaa kategoriseksi lähtökohdaksi, vaan lupaharkinnassa tulisi tarkastella BAT-AEL-vaihteluvälin ohella myös ympäristölaatuvaatimusten täyttymistä ja teknistaloudellisia seikkoja. **SSAB Europe** huomauttaa, että laitosten ympäristöriski vaihtelee erityisesti niiden sijainnin tai sijoituksen mukaan, jolloin myös sovellettavat raja-arvot voivat erota toisistaan. Useat lausijat nostavat esiin teknistaloudellisen tarkastelun tarpeen päästöjen raja-arvoja asetettaessa. Tämä on merkityksellistä siksi, että päätelmien tulee olla sovellettavissa myös jo olemassa oleviin laitoksiin, joissa käytössä oleva tekniikka voi olla rakennettu huomattavasti vanhempien BAT-päätelmien aikana. **EK:n** ja **ETL:n** mukaan ehdotuksen mukainen BAT-päästötasojen edelleen tiukentaminen lupamääräyksissä tiukimpiin mahdollisiin päätelmän päästötasojen mukaisiin päästöraja-arvoihin tulisi aiheuttamaan yrityksille merkittäviä kustannuksia ja on omiaan heikentämään yritysten kilpailukykyä.

Mm. **Metsäteollisuus, ET, EK** ja **Kemianteollisuus** katsovat, että 77 §:ää tulee yhdenmukaistaa direktiivin kanssa, jolloin päästöraja-arvojen asettaminen perustuu toiminnanharjoittajan tekemään arviointiin ja analyysiin mahdollisuudesta saavuttaa BAT-päästötasojen vaihteluvälin tiukimmat vaatimukset.

Metsäteollisuuden mukaan päästöraja-arvoja asetettaessa on huomioitava myös normaalista poikkeavat toimintaolosuhteet, kuten käynnistys-, alasajo- ja häiriötilanteet.

Kaivosteollisuuden mukaan metallimalmikaivosten osalta tulee käyttää direktiivin tarjoamia joustomahdollisuuksia, koska ns BREF-asiakirjan laatiminen on osoittanut, ettei tietämys ja laitostiedot kaivostoiminnasta ole ajan tasalla EU:ssa. Lisäksi on huomioitava, että kaivannaisjätteen BREF-asiakirja on annettu muulla oikeuttamisperiaatteella ja sen suhde tulevaan BREF-asiakirjaan on epäselvä.

Metsäteollisuuden mukaan ympäristötehokkuusvaatimusten kokonaisuuden tulee rakentua toiminnanharjoittajan laatiman selvityksen varaan, jonka pohjalta lupaviranomainen arvioi vaatimusten

soveltuvuutta kyseiseen laitokseen. Lisäksi BAT-päätelmissä esitetyjä vertailuarvoja ei tule käsitellä ympäristöjärjestelmiä koskevinä sitovina lupamääräyksinä. Vertailuarvot ovat luonteeltaan arvioinnin tukena käytettäviä tietoja, eivätkä ne sellaisenaan muodosta lupaehtoja. Kansallisen täytäntöönpanon tulee tältä osin pysyä direktiivin mukaisena ja oikeasuhtaisena.

SSAB European mukaan esimerkiksi jätemäärä lisääntyy suhteessa vedestä poistettavien haitta-aineiden määrään kokonaisympäristövaikutusten kannalta negatiiviseksi, jos jätevesistä otetaan haitta-aineita pois ympäristön kannalta tarpeettoman paljon. Lisäksi jätteiden kuljetus, käsittely ja loppusijoitus kuluttaa ympäristöä. **SSAB European** mukaan päästöraja-arvot tulee perustua arvioituun ympäristöriskiin. **SSAB European** mukaan syntyvän jätteen määritelmää on syytä selvittää, että tarkoitetaanko sillä pelkästään tuotannossa syntyvää jätettä, vai sisältääkö se myös esimerkiksi tuotantotiloihin ym. tehtäviä muutoksia, joissa syntyy purkubetonia ja ylijäämämaa-ainesta.

78 § Päästörajoja lievemmat raja-arvot

LVV toteaa, että säännöksessä selkeästi ja tarpeellisesti täsmennetty, toisin kuin 77 §:ssä, että on arvioitava päästöraja-arvojen vaikutuksia sillä alueella, jolla toiminnan vaikutukset ilmenevät. **EK, ET** huomauttavat, että säännös tulee muotoilla direktiivin tarkoitusta vastaavasti siten, että uudelleen arviointi tehdään, kun lupa tarkistetaan 80 §:n, 81 §:n tai 89 §:n 2. momentin 1) tai 2) kohdan perusteella. Lievemmat raja-arvot on joka tapauksessa arvioitava uudelleen neljän vuoden välein, eikä ole tarkoituksenmukaista laajentaa uudelleenarviointivelvoitetta kansallisesti. **ETL** katsoo, että lievempien päästöraja-arvojen perusteiden arviointiin olisi syytä lisätä myös aiheutuvien kustannusten kohtuullisuus ja lisätä kohtuullisuuden arviointiperusteet. **Vantaan Energia Oy** ehdottaa, että 78 §:n sanamuoto säilytetään nykyisessä muodossa.

78 a § Poikkeus ympäristötehokkuuden vaihteluväleistä ja raja-arvoista

LVV katsoo, että ehdotetun 78 a §:n muotoilu vaikuttaa erikoiselta, koska toisin kuin päästöjen osalta, ei useimmissa tapauksissa voitane arvioida luotettavasti ja kokonaisvaltaisesti sitä, mikä on parantuneen ympäristötehokkuuden yhteys erityisesti ympäristön pilaantumiseen. **LVV** toteaa myös, että tässäkin säännöksessä kirjoitetaan merkittävästä ympäristön pilaantumisesta ottaen huomioon ”toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena”. Perusteluihin olisi täsmennettävä, tarkoitetaanko tällä päästöjen ristikkäisvaikutuksia toiminnan päästöjen vaikutusalueella vai mahdollisesti arviointia tasealueeltaan laajemmin kokonaisympäristövaikutusten suhteen.

81 a § Uusia tekniikoita koskeva poikkeus päätelmien noudattamisesta, 81 b § Siirtymäsuunnitelmat ja 81 c § Syvä teollinen muutos

LVV katsoo, että 81 a §:n perusteluissa jää epäselväksi, mahdollistaako pykälä siirtymäajaksi päätelmiä korkeampien raja-arvojen määrittämisen ja ympäristötehokkuuden raja-arvojen määrittämisen vain viitteellisinä, ja onko toinen momentti yksistään riittävä lisäajan myöntämiseksi uusia tekniikoita koskevien päätelmien noudattamiseksi. Perusteluihin olisi hyvä tarkentaa, tarkoitetaanko uusilla tekniikoilla tekniikoita, joiden BAT-päästötasoja ei ole vielä sitovasti määritetty voimassa olevissa BAT-päätelmissä, mutta ne on kuvattu BREF-dokumentin uusissa tekniikoissa (emerging technologies).

Teknologiaateollisuus ry toteaa, että erillisestä siirtymäsuunnitelmasta ei ole tarpeen säätää ympäristönsuojelulaissa, sillä se lisäisi päällekkäistä sääntelyä voimassa oleva ilmasto- ja

ympäristölainsäädännön kanssa ja lisäksi hallinnollista taakkaa. **ETL** ja **Kemianteollisuus** katsovat, ettei siirtymäsuunnitelmaa koskevaa velvoitetta ei tule sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön sen poistamisen sisältyessä ympäristö-omnibus-ehdotukseen. Mikäli kansallista toimeenpanoa edistetään, **Kemianteollisuus** esittää, että saman toiminnanharjoittajan laitosten lisäksi yhteinen siirtymäsuunnitelma voidaan laatia myös laitoksille, jotka ovat samaan yritykseen kuuluvien eri toiminnanharjoittajien määräysvallassa samassa jäsenvaltiossa. **SSAB Europe** huomauttaa, että edellytetty siirtymäsuunnitelma olisi julkinen, yksityiskohtainen suunnitelma muutoksista ja niiden edellyttämistä investoinneista ja pörssiyhtiöissä tiedottaminen on tarkasti säänneltyä, eikä investointeja voida julkistaa ennen niiden hyväksyntää yhtiön protokollan mukaisesti.

Kemianteollisuuden ja Nesteen mukaan syvän teollisen muutoksen soveltamiskynnys ei saa nousta kansallisessa viranomaiskäytännössä liian korkeaksi. **EK** katsoo, että syvä teollinen muutos on keskeinen osa IED:n kestävyteen ja kiertotalouteen siirtymisen tavoitetta, koska se mahdollistaa tärkeää joustoa ja ennakoitavuutta puhtaasti siirtymän investointihankkeille. **EK ja Neste** toteavat, että mikäli ympäristöjärjestelmävaatimuksiin tulee ympäristö-Omnibus-ehdotusten myötä muutoksia ja siirtymäsuunnitelmavaatimus poistuu kokonaan, on tärkeää, että viranomaispuolelta tiedotetaan selkeästi, missä ja miten hankkeiden syvä teollinen muutos tulee kuvata. **Neste** pitää erittäin tervetulleena direktiivin ehdotusta "syvästä teollisesta muutoksesta", joka mahdollistaa luvan tarkistamisen määräajan pidentämisen jopa kahdeksaan vuoteen päätelmien julkaisusta erittäin merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä vähentävissä hankkeissa.

4.3. Ympäristönsuojelulain 85 a–85 c §:t sekä niiden perustelut (tietopalvelut)

OM on arvioinut esitysluonnosta ainoastaan tietojen luovuttamista yleisessä tietoverkossa koskevin osin. **OM** kiinnittää lausunnossaan huomiota erityisesti siihen, että tietopalvelusääntelyä koskevia perusteluita sekä HE-luonnoksen säätämisperusteluita olisi täydennettävä siten, että niissä yksilöidään, miltä osin tietopalvelusääntelyssä käytetään tietosuoja-asetuksen mahdollistamaa kansallista liikkumavaraa ja mihin tietosuoja-asetuksen artiklaan liikkumavaran käyttö perustuu. Lisäksi **OM** toteaa, että säätämisperusteluissa tulisi kattavammin huomioida perustuslakivaliokunnan tietojen luovuttamista yleisessä tietoverkossa koskeva lausuntokäytäntö kiinnittäen huomiota muun muassa säännöksessä mahdollistettuihin hakuperusteisiin (massahaun rajoittaminen).

LVV toteaa, että ympäristöasioiden tietopalvelua koskevalla 85 a §:n muutoksella ei tulisi laajentaa julkaisuvaatimuksia direktiivissä säädetystä. **LVV**:n näkemyksen mukaan erityisesti valvontatietojen julkaiseminen tietopalvelussa lisää hallinnollista taakkaa. Lisäksi ehdotettu uusi karttapohjainen tilannetietopalvelu (85 c §) olisi kokonaan uusi järjestelmä ja toisi viranomaisen taakaksi merkittävän kehittämis- sekä järjestelmän ylläpitotyön. **LVV** kuitenkin huomauttaa, että sille on jätetty sääntelyssä harkintavaltaa sen osalta, julkaiseeko virasto karttapohjaisessa tilannetietopalvelussa päätös- ja valvontatietoja vai ei. **LVV**:n näkemyksen mukaan ehdotus karttapohjaisesta tarkastelusta on ongelmallinen erityisesti yksityisyydensuojan, kotirauhan sekä kotieläintuottajiin kohdistuvan ilkeilyn ja tahallisen häirinnän kannalta. Nykyistä laajempien tietojen julkaiseminen tietopalvelussa ja uudessa tilannetietopalvelussa vaatii nykyistä tarkempaa ja laajempaa ohjeistusta mahdollisesti salassa pidettävistä tiedoista ja niiden julkaisematta jättämisestä.

EK, ETL, Teknologiateollisuus, Kemiateollisuus ja Neste korostavat lausunnoissaan, että ympäristöasioiden tietopalvelun sekä tilannetietopalvelun toteuttamisessa on tärkeää sovittaa yhteen julkinen ympäristötiedon saatavuus sekä turvallisuuteen ja liike-salaisuuksiin liittyvien tietojen suoja. Esimerkiksi tarkkailusuunnitelmat voivat sisältää sellaisia tietoja, jotka voivat aiheuttaa turvallisuusriskejä niin yksittäisille yrityksille kuin laajemminkin. Myös tarkkailupisteiden julkinen esittäminen voi joissain tilanteissa altistaa mittauspisteet tahalliseksi häirinnälle. Lisäksi päästötarkkailuun liittyvän tiedon osalta LVV:n olisi tärkeää tapauskohtaisesti huomioida, että yksityiskohtaisesta päästödatasta saattaa olla pääteltävissä tuotantotoimintaan liittyvää tietoa, jonka tulee nauttia liikesalaisuuden suoja.

MMM ehdottaa säädettäväksi 85 c §:ään poikkeusta, jolla toiminnanharjoittajan ollessa luonnollinen henkilö, YSL:n nojalla luvanvaraista, ilmoituksenvaraista ja rekisteröitävää toimintaa koskevia päätös- ja valvontatietoja ei julkaistaisi tietoverkossa. **MTK ja Siipikarjaliitto** korostavat, että eläinsuojien valvontatietojen julkaisemisessa tulee ottaa huomioon, että toiminnanharjoittaja on usein yksityishenkilö ja tuotantotilat sijaitsevat hänen asuinpaikkansa yhteydessä. Tietojen julkaiseminen on rajattava välttämättömimpään ja vaikutukset arvioitava huolellisesti etukäteen. Lainsäädännön tulee turvata yksityisyydensuoja, omaisuudensuoja ja elinkeinovapaus. Yksityisen henkilön omaisuuteen tai elinkeinotoimintaan liittyvän tiedon julkaiseminen paikkatietona saattaa lisätä entisestään toimintaa kohdistuvaa häirintää tai muuta asiantonta toimintaa. Lisäksi on tärkeää huolellisesti varmistua, että salassa pidettävää tietoa ei julkaista ympäristöasioiden tietopalvelussa tai tilannetietopalvelussa.

MTK huomauttaa, että ajantasaisen tiedon julkaisuvelvollisuus silloin, kun lupaan on tullut muutoksia 1.7.2026 jälkeen, ei koskenne eläinsuojia (85 a §:n 1 mom. 3 kohta). Tämä olisi hyvä perustella muistiossa. Toisaalta MTK katsoo, että myös direktiivieläinsuojien osalta olisi hyvä koostaa konsolidoidut lupamääräykset. Tämä selkeyttäisi lupakokonaisuutta niin toiminnanharjoittajille kuin esim. valvonnalle. **Yksityishenkilö** ehdottaa karttapalvelua koskevan kohdan poistamista perustellen sitä elintarvikehuollon huoltovarmuuskriittisten toimintojen suojaamisella.

4.4. Ympäristönsuojelulain 110 a–110 e §:t sekä niiden perustelut (direktiivieläinsuojat) ja menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat IED:n soveltamisalaan

Direktiivin piiriin siirtyvien eläinsuojien siirtymistä valtion lupamenettelyyn pidettiin perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena pääosassa lausuntoja. **Kuntaliitto** kannatti toimivallan siirtoa direktiivilaitosten osalta, koska direktiivieläinsuojien jättäminen kuntien ympäristöhallintoon voisi aiheuttaa joillekin yksittäisille kunnille kohtuuttomia tarpeita toiminnan resurssoinnin ja siihen liittyvien kustannusten kannalta. **LVV:n** lausunnossa todettiin, että selkeyden ja menettelyjen yhdenmukaisuuden vuoksi teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalaan siirtyvien direktiivieläinsuojien on tarkoituksenmukaisinta siirtyä valtion viranomaisen lupamenettelyyn ja valvonnan piiriin. **Vaasan hallinto-oikeuden** lausunnossa todettiin, että valtion lupamenettely varmistaa säännösten yhdenmukainen soveltaminen paremmin kuin tilanteessa, jossa lukuisat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset joutuvat soveltamaan varsin haastavaa säännöskokonaisuutta. **MTK:n** lausunnossa todettiin, että tilojen tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi MTK pitää luonnoksessa esitettyä valtion lupamenettelyä toimivana vaihtoehtona. Lupakäsittely kunnissa olisi **MTK:n** mukaan joustava ja

luultavasti valtiota halvempaa ja nopeampaa. Ilmoitusmenettelyn joustamattomuuden takia MTK pitää lupamenettelyä perustellumpana vaihtoehtona. **MTK:n** mukaan myös byrokratian ja kustannusten vähentämiseksi useiden rinnakkaisten menettelyjen luonti ei olisi perusteltua.

Direktiivin piiriin siirtyvien eläinsuojien siirtymistä valtion lupamenettelyyn vastustettiin yhdessä lausunnossa. **MMM:n** mukaan valtion lupamenettelyssä tilojen välinen kohtelu on yhdenmukaisempaa käsittelyn keskityksen myötä ja lupamenettely mahdollistaa ilmoitusmenettelyä laajemman tilakohtaisen harkinnan, mutta kuntien vastuulla käsittely olisi lähimpänä tuottajaa ja todennäköisesti halvempaa.

MTK:n, MTK Satakunnan ja Suomen Siipikarjaliiton tuotiin esille se, että siirtyminen kunnan ilmoitusmenettelystä valtion lupamenettelyyn ei saisi aiheuttaa tuottajille merkittäviä kustannuksia. **MTK:n** mukaan lupien ja ilmoitusten tarkistamisen seurauksena tiloilla olisi tulossa merkittäviä kustannuksia, jos siirtyminen kunnan ilmoitusmenettelystä valtion lupamenettelyyn tai toimintasääntöjen käyttöönotto koskevat muutokset tulkitaan Lupa- ja valvontavirastossa ympäristöluvan määräysten muuttamista koskeviksi hakemuksiksi, joiden käsittelystä peritään 30 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. **MTK** vaati lausunnossaan, että hinnan tulisi tässä tapauksessa olla esitettyä alhaisempi tai käsittelyn tulisi olla jopa täysin maksutonta. Alennettua hintaa ehdotettiin myös **MTK-Satakunnan** lausunnossa, jossa todettiin, että pelkästä sääntelyaseman muutoksesta aiheutuvien lupa- ja valvontamaksujen tulisi olla siirtymävaiheessa maatalousyrittäjille kustannuksettomia tai merkittävästi, vähintään 90 prosenttia, alennettuja. **MTK:n, MTK Satakunnan ja Suomen Siipikarjaliiton** lausunnoissa nostettiin esiin myös se, että kustannusten nousu ajaa yhä suurempaan tilakokoon. Lausunnoissa tuotiin lisäksi esiin, että vaikka eläinsuojat ovat liiketoimintaa toiminnanharjoittaja on usein yksityishenkilö ja liiketoimintaa harjoitetaan henkilön asuinpaikalla. Tämän takia tietojen julkaisussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota henkilötietojen suojaan.

Useissa lausunnoissa tuotiin esiin Lupa- ja valvontaviraston kapasiteetti. Eläinsuojien lupamuutoksia varten tulisi varata riittävästi resursseja. Lisäksi lausuntopalautteessa tuotiin esille, että eläinsuojia koskevat siirtymäsäännökset ovat vaikea selkoisia ja vaativat vielä täsmennystä.

4.5. Ympäristönsuojelulain 123–212 §:t sekä niiden perustelut

174 § Tarkastusmenettely

MTK toteaa 174 §:n osalta, että pykälässä säädetään, että tarkastuskertomuksesta on olennaisilta osin käytävä ilmi, noudatetaanko toiminnassa ympäristöluvan vaatimuksia ja, tarpeen mukaan, mitä lisätoimia vaatimusten täyttämiseksi on tehtävä. **MTK** muistuttaa, että direktiivieläinsuojien kertomuksen tulee olla hyvin yleispiirteinen.

123 a § Direktiivilaitoksen tilapäinen poikkeus raja-arvoista tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa

Elintarviketeollisuusliitto pyytää varmistamaan, että näissä pykälissä on riittävän kattavasti ja selkeästi huomioitu elintarviketeollisuuden ominaispiirteet esimerkiksi huoltovarmuuden osalta sekä ehdottaa pykäliin lisättäväksi sitovat määräajat viranomaiskäsittelyille. **Neste** pitää säännöstä huoltovarmuuden ja tuotannon jatkuvuuden kannalta elintärkeänä lisäyksenä. **Kuntaliitto** ehdottaa myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille säädettäväksi vastaava toimivaltuutta kuin esityksessä Lupa- ja valvontavirastolle on esitetty. **Vaasan hallinto-oikeus** huomauttaa, että esitystä olisi tarkennettava siltä osin,

kuin siitä viitataan lain 49 §:ssä tarkoitettuun kiellettyyn seuraukseen (vain 49 §:n 3 kohdassa mainitaan erikseen ympäristönsuojelulain 16-18 §:ssä tarkoitettut kielletyt seuraukset).

179 § Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

MMM ehdottaa, että 179 §:ään lisätään tarkennus ”viivytyksettä”, jotta talousveden valmistuksesta vastaava toimija saisi tiedon mahdollisimman pian. Pykälässä on kannatettava lisäys koskien valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta talousvettä toimittavalle laitokselle tai vesihuoltolaitokselle.

181 § Toiminnan keskeyttäminen

Kuntaliitto kannattaa ympäristönsuojelulakiin ehdotetun toiminnan keskeyttämissäännöksen laajentamista tilanteisiin, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu toistuvasti vaaraa ihmisten terveydelle tai huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle eikä viranomaisen määräyksiä ole noudatettu, mutta pitää säännöstä aika kovana hallintotoimena tilanteissa, missä toiminnanharjoittaja ei ole korjannut toimintaa tarkastusmuistiossa annetun huomautuksen johdosta. **Vaasan hallinto-oikeus** kiinnittää huomiota siihen, että säännöksen lisääminen lainsäädäntöön on omiaan vaikeuttamaan erityisesti 181 §:n 1 momentin ja 175 §:n soveltamisalan tulkintaa ja huomauttaa, ettei esitetyn 181 §:n 2 momentissa olevaa viittausta 174 §:n 2 momenttiin ei voida pitää selkeänä. **LVV** toteaa 179 ja 181 §:n osalta, että säännökset koskevat myös muita kuin direktiivilaitoksia tai direktiivieläinsuojia, mikä olisi hyvä lisätä säännösten perusteluihin näkyviin.

4.6. Ympäristönsuojelulain 232 b §:t ja siirtymäsäännökset sekä niiden perustelut

LVV ehdottaa, että ympäristöministeriö laatisi seikkaperäisemmän muistion tai soveltamisohjeen ympäristönsuojelulakiin kirjoitettavista uusista siirtymäsäännöksistä. Siirtymäsäännökset tarvitsisivat soveltamisohjeen erityisesti direktiivieläinsuojia koskien. **Vaasan hallinto-oikeus** kiinnittää huomiota esityksen kieliasuun myös HE-luonnoksen 232 b §:n osalta, koska 2 momentista tulee se käsitys, että 1 momentissa mainittuja vaatimuksia sovelletaan suoraan lain nojalla päätelmien julkaisemisen jälkeen, vaikka esimerkiksi ympäristötehokkuuden vaihteluvälistä on määrättävä lupapäätöksessä.

ET huomauttaa, että esityksen mukainen siirtymäsäännös ei vastaa direktiiviä. Direktiivin mukaan uusien pykälien vaatimuksia sovelletaan uusien BAT-päätelmien vuoksi. Tämän lisäksi vain tietyt lupamuutokset voivat laukaista soveltamisen. Direktiivin mukaan nämä lupamuutostilanteet koskevat olennaista muutosta (artikla 20.2) tai luvan muutosta ennakoimattomien päästöjen tai ympäristölaatunormien johdosta (artikla 21.5). Direktiivin mukaan siis toiminnanharjoittajan aloitteesta tehtävät muut kuin olennaiset muutokset eivät laukaise näitä uusia vaatimuksia. Lisäksi direktiivin mukaan päästörajoja ja niiden asettamistapaa koskeva säännös (artikla 15.3) tulee sovellettavaksi ainoastaan, kun lupaa muutetaan ennakoimattomien päästöjen tai ympäristölaatunormien johdosta (artikla 21.5) – ei siis edes olennaisen muutoksen vuoksi.

ET esittää, että siirtymäsäännös kirjoitetaan direktiivin mukaisena: 1) päästörajoja ja niiden asettamistapaa (75.2 ja 77.1. §) koskevia uusia säännöksiä noudatetaan, jos lupaa muutetaan 81 §:n tai 89 §:n 2. momentin 1) tai 2) kohdan perusteella ja 2) muita esityksessä mainittuja uusia säännöksiä noudatetaan, jos lupaa muutetaan 29 §:n, 81 §:n tai 89 §:n 2. momentin 1) tai 2) kohdan perusteella

ET katsoo, että on sekä direktiivin mukaista että tarkoituksenmukaista soveltaa uusia päästörajoiden asettamisperiaatteita vasta kun uudet BAT-päätelmät on laadittu. Mikäli päästörajoiden tarkistamista tehdään ennen uusien BAT-päätelmien julkaisemista, joudutaan vastaavaan päästörajatarkasteluun uudestaan, kun uudet päätelmät joka tapauksessa sisällytetään lupaan. On huomionarvoista, että 89 §:n luvan muuttaminen voi koskea asioita, jotka lupakokonaisuuteen nähden ovat hyvin vähäisiä ja joilla ei ole merkitystä päästöihin. Asialla on merkitystä toiminnanharjoittajille, joilla on tarve hakea luvan muutosta ennen uusien BAT-päätelmien julkaisemista tai ennen perälautaa (1.9.2036).

Mm. **EK, Metsäteollisuus, Kemianteollisuus, Fortum, Neste ja Westenergy** esittävät, että siirtymäsäännös muotoillaan direktiivin mukaisena. **Vantaan Energia** esittää, että siirtymäsäännöksestä poistetaan ympäristöluvan tarkistaminen 89 §:n perusteella kokonaan tai ainakin säännöksen 1 momentin eli luvan hakijan aloitteesta tapahtuvan muuttamisen osalta.

MMM ja Suomen Kalankasvattajaliitto tuovat esiin kalankasvatuksen lupakynnyksen nostamisen ja toteavat, että lain liitteen 1 taulukon 2 kohtaa 11 esitetään muutettavaksi niin, jäljelle jäisi vain kalankasvatuksen nykyinen 2000 kg:n lisäkasvu vuodessa tai 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä. **MMM ja Suomen Kalankasvattajaliitto** ehdottavat tämän kohdan muuttamista niin, että lupakynnys koskee 50 kg veteen tulevaa fosforipäästöä ja 20 hehtaarin luonnonravintolammikkoa tai lammikkoryhmää (ehdotus on sama, mutta 50 hehtaarin luonnonvaralammikko tai lammikkoryhmä).

4.7. Vaikutusarviointi (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

MMM katsoo, että HE-luonnoksessa on tuotu hyvin esille direktiivieläinsuojoiin liittyvät taloudelliset vaikutukset.

MMM katsoo, että direktiivieläinsuojien siirtäminen valtion lupakäsittelyyn lisää tuottajien kustannuksia hallitusohjelman kirjauksen vastaisesti, joten tämä puoltaa IED:n salliman kevennetyn menetelmän (artikla 70c) eli Suomen tilanteessa kunnan ilmoitusmenettelyn käyttämistä. Uuden LVV:n kapasiteetti on jo nyt tiukoilla ja kustannuspaine hintojen nostoon kova, joten tämäkin puoltaa direktiivieläinsuojien kuntien ilmoitusmenettelyä. **MMM** huomauttaa, että olisi ensiarvoisen tärkeää, että pystyttäisiin selkeästi tuomaan esille, miten lainsäädännön muutokset vaikuttavat ympäristöön ja ilmastoon. Syntyvien positiivisten vaikutusten esille tuominen parantaisi lainsäädännön muutosten ja sen mahdollisesti mukaan tuomien kustannusten hyväksymistä.

LVV viittaa HE-luonnoksen mainitaan LVV:n lupamaksusta direktiivin soveltamisalaan kuuluvalle eläinsuojalle (sivu 18) ja katsoo sen olevan ristiriidassa sen kanssa, että 29 §:n kanssa. Lisäksi LVV toteaa, että HE-luonnokseen sisältyvä vaatimus laatia erillinen asiakirja direktiivilaitoksen ympäristölupamääräyksistä tietyssä tilanteessa, lisää lupa-asioissa viranomaisen työn määrää ja sitä kautta vaikuttaa lupa-asioden käsittelystä perittävien maksujen suuruuteen. **LVV** toteaa, että viranomaisvaikutuksia koskevassa luvussa on tunnistettu osa lisääntyvästä viranomaisen työkuormasta. **LVV:n** näkemyksen mukaan soveltamisalan laajentumisen ja kaikkien ympäristölupien tarkistamisen ennen vuotta 2036 lisäksi myös erityisesti 85 a § ja 85 c § säännösten perusteella tulevat tehtävät ml. tietojärjestelmien muutostarpeet lisäävät viranomaisen työkuormaa, mikä on otettava resurssitarpeiden suunnittelussa huomioon.

MTK huomauttaa, että jää epäselväksi, katsotaanko myös ilmoituspäätöksen muuttaminen luvaksi lupamuutokseksi. Käsittely uutena lupana olisi kohtuutonta. **MTK** toteaa, että koska toimintasäännöt ovat

vasta valmisteilla, niiden vaikutusta eläinsuojien käytännön toimintaan ei voi tarkasti arvioida. Vähimmillään lisätyötä tulee eräiden päästöjen tarkkailuvelvoitteesta, joita ilmoituksenvaraisilla tiloilla ei ole. **MTK:n** mukaan toimintasääntöjen käyttöönoton seurauksena tiloille on tulossa merkittäviä kustannuksia kuitenkin pelkästään jo lupien ja ilmoitusten tarkistamisen seurauksena, mikä on täysin Orpon hallitusohjelman vastaista. Koska kyseessä on täysin toiminnanharjoittajasta riippumaton syy, **MTK** vaatii, että hinnan tulee olla esitettyä alhaisempi tai käsittelyn olla jopa täysin maksutonta. **Suomen Omakotiliitto** huomauttaa, ettei esityksestä suoraan käy ilmi vaikutuksia kotitalouksille, ihmisille tai asumiselle.

ET katsoo, että vaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota LVV:n lisääntyvään työkuormaan voimakkaammin huomioiden soveltamisalaan tulevat lisäykset, uudet direktiivin vaatimukset sekä esityksen mukainen kansallinen lisäsääntely. **Metsäteollisuus** katsoo, että vaikutusarvioinneissa olisi tarpeen tuoda nykyistä selkeämmin esiin yritysten kohtaama sääntely- ja investointiepävarmuus tilanteessa, jossa EU-tason sääntelykokonaisuus on vielä osin avoin. Erityisesti hallinnollisten kustannusten ja investointivaikutusten arviointi ympäristöjärjestelmien ja ympäristötehokkuusvaatimusten osalta kaipaa täsmennystä.

Vantaan Energian mukaan säädösmuutokset aiheuttavat lisätyötä lupaviranomaiselle, mikä voi aiheuttaa lupahakemuksen käsittelyprosessiin viivästymistä. Vantaan Energia toteaa, että olisi erityisen tärkeää harkita millaisessa ympäristölupaprosessissa päästörajatarkastelu tulee tehdä, jotta turhaa hallinnollista työtä voidaan välttää sekä toiminnanharjoittajan että lupaviranomaisen päässä. **Neste ja SSAB Europe** toteavat, että HE-luonnoksen vaikutusarviointeja koskevassa tekstissä myönnetään suoraan, että taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida ennen kuin uudet BAT-päätelmät on julkaistu. Neste Oyj:n ja Suomen raskaan teollisuuden näkökulmasta on huolestuttavaa, että HE-luonnos linjaa direktiivin minimitasoa tiukemmista sanamuodoista, kun vaikutusarvioinnissakin myönnetään, ettei taloudellisia vaikutuksia voida vielä ennakoida. Vaikutusarvioinnissa oletetaan liian optimistisesti, että nykyiset joustot (kuten 78 § poikkeama) olisivat helposti käytettävissä kustannusten hillitsemiseksi. Lisäksi Nesteen mukaan vaikutusarviointi aliarvioi toiminnanharjoittajalta vaaditun selvitystyön laajuuden ja kustannukset. **SSAB Europe** huomauttaa, että esimerkiksi ympäristöjärjestelmän vaatimusten taloudellisissa vaikutuksissa on otettu huomioon ainoastaan järjestelmän käyttöönottoon ja/tai laajentamiseen liittyvät kustannukset, vaikka ympäristöjärjestelmä edellyttää kuitenkin jatkuvaa ylläpitoa, koulutusta ja seurantaa.

4.8. Hallituksen esityksen yleisperustelut (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

MTK toteaa, että koska jo nyt kaikilla uuden soveltamisrajan ylittävillä tiloilla on käytössä päästöjä hillitseviä toimia, olisi ollut tarpeen arvioida, kuinka suuria päästövähennyksiä soveltamisrajan muutos voi Suomessa tuoda (s. 10–11, kohdan 3.3 kuvaus maatalouden ammoniakki- tai kasvihuonekaasupäästöistä). **MTK** ehdottaa, että kohdassa 5.1 voitaisiin arvioida myös mahdollisuutta siirtää kaikki direktiivieläinsuojat kunnan lupa- tai ilmoitusmenettelyyn piiriin. **Teknologiateollisuus** toteaa, että IED:n kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä tarpeettoman hallinnollisen taakan riskin syntyy siitä, että alkuperäisen IED:n mukaiset muutokset olisi pantava jäsenvaltioissa voimaan 1.7.2026 mennessä, mutta ympäristö-Omnibus-ehdotusten nojalla tiettyjä IED:ssä asetettuja velvoitteita on ehdotettu kevennettäväksi ja poistettavaksi.

4.9. Ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotetut muutokset

LVV katsoo, katsoo, että luonnoksessa ympäristönsuojelusta annetuksi asetukseksi 22 §:n 2 momentissa esitetty 10 kuukauden käsittelyaika- ja direktiivieläinsuojan luvan tarkistamiselle on sopiva, jollei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus, käsiteltävien tarkistamisasioiden suuri määrä tai muu erityinen syy edellytä pidempää käsittelyaikaa. **LVV** toteaa, että asetuksen 12 §:ään ehdotetussa muutoksessa tarkoitettaneen kunnallisen vesihuoltolaitoksen jätevedenpuhdistamo. Pykälään lisättäväksi esitetyssä 6 momentissa ei mainita vesihuoltolaitoksen viemäriä. Käytännössä kunnallisen vesihuoltolaitoksen viemäriin ja jätevedenpuhdistamon voivat omistaa eri tahot/yritykset.

Kemianteollisuus toteaa, että syvä teollinen muutos puuttuu asetusehdotuksesta kokonaan. Direktiivin 27 e artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi pidentää määräaikaa, johon mennessä laitoksen on noudatettava ajan tasalle saatettuja lupaehtoja enintään kahdeksaan vuoteen edellyttäen, että laitoksen lupa sisältää kuvauksen syvästä teollisesta muutoksesta. **TEM** huomauttaa esimerkiksi ympäristönsuojelusetuksen 15 §:ssä mainitut energiansäästösopimukset, joiden oikea nimi on energiatehokkuussopimukset.

4.10. Muihin valtioneuvoston asetusmuutoksiin ehdotetut muutokset

Rakennustuoteteollisuus RTT katsoo, että lausunnolla olevaa jätteen polttamisesta annettua valtioneuvoston asetusluonnosta on muutettava, sillä IED 46 artiklan 2 kohta on aikaisemmin implementoitu asetukseen virheellisesti. Asetuksen 14 §:stä puuttuu IED:n sallima rinnakkaispolttolaitosten 40 % mukainen kevennys vaarallisen jätteen polttamista koskien. **EK, Finnsementti** ja **NG Nordic Finland** tukevat RTT:n ehdotusta jätteen polttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 14 §:ään.

Westenergy toivoo selvennystä siihen, miksi valtioneuvoston asetusta jätteen polttamisesta päivitettäessä ei liitteen 5 osalta ole otettu huomioon 95 prosentin luottamusvälin arvoissa jätteenpolton BAT-päätelmiä kansallisesti toimeenpantaessa suositeltuja prosentiosuuksia ammoniakille ja elohopealle. **Westenergy** mukaan näitä päästökäsitteitä koskevia luottamusvälin arvoja on jo käytännössä sovellettu ympäristöluvuissa ja niiden saattaminen osaksi lainsäädäntöä olisi vähintäänkin toivottavaa.